برنا مەنویسی جاوا

الهام منتظری

مهارت‌های برنامه‌نویسی
Programming Skills

سرفصل مطالب

- موضوع این جلسه: مروری بر چند نکته و مهارت برنامه‌نویسی
- مستندات جاوا (javadoc)
- مفهوم Classpath
- فایل‌های JAR
- امکانات محیط‌های توسعه (IDE)
  - تکمیل کد
  - امکانات اشکال‌یابی (Debugging)
  - تولید کد (تولید سازنده، تولید equals، toString، getter و setter)

فایل‌های آرشیو جاوا
JAR Files

فایل‌های JAR

JAR => Java Archive

- یک فایل که مجموعه‌ای از فایل‌ها و کلاس‌های جاوا را نگهداری می‌کند
- به طور معمول، یک JAR شامل کلاس‌های ترجمه شده (.class) است
  - و احتمالاً فایل‌های تکمیلی
  - مثل فایل‌های تنظیمات که در برنامه‌ها استفاده می‌شوند

- معمولاً متن برنامه‌ها (فایل‌های .java) در JAR گنجانده **نمی‌شود**
- در نگاه اول، یک فایل JAR مانند یک فایل فشرده (zip) است
  - شامل کلاس‌های مختلف یک پروژه که در شاخه‌های (بسته‌ها) مختلف قرار دارند
  - البته پسوند این فایل هم .jar است

فایل‌های JAR (ادامه)

- مزایای استفاده از فایل‌های JAR
  - مجموعه‌ای از فایل‌ها، برنامه‌ها و کلاس‌ها به صورت یکجا مدیریت می‌شوند
  - دانلود ساده‌تر، امکان فشرده‌سازی، نسخه‌بندی نرم‌افزار و غیره
- نحوه ایجاد فایل JAR از یک برنامه
  - استفاده از دستور jar : ***jar*** *cf jar-file input-files*
  - و یا استفاده از ابزارها (Eclipse، Ant یا Maven)
- نحوه مشاهده محتویات فایل JAR
  - ساده‌ترین راه: از ابزارهای zip استفاده کنید (مثلاً WinRAR)
  - سایر راهها: استفاده از دستور jar یا امکانات محیط توسعه (IDE)

مفهوم ClassPath

مفهوم Classpath (CP)

- یک پارامتر برای کامپایلر جاوا یا JVM است
- مشخص می‌کند در چه محل‌هایی به‌دنبال کلاس‌ها و بسته‌ها بگردند
- این پارامتر به java یا javac پاس می‌شود
  - یا به‌صورت یک متغیر محیطی (Environment Variable) تعریف می‌شود
- البته محل کلاس‌های موجود در زبان جاوا نیازی به معرفی در CP ندارند
  - مثلاً String
- با مفهوم path اشتباه نگیرید
  - path مربوط به سیستم‌عامل است و محل فایل‌های اجرایی را مشخص می‌کند
- با مفهوم Working Directory اشتباه نگیرید

کاربرد Classpath

```
D:\myprogram\
       |
       ---> org\
              |
              ---> mypackage\
                     |
                     ---> HelloWorld.class
                     ---> SupportClass.class
                     ---> UtilClass.class
```

/home/user/myprogram/

- در ویندوز:
- java -cp D:\myprogram org.mypackage.HelloWorld
- در لینوکس
- java -cp /home/user/myprogram org.mypackage.HelloWorld

مثال‌هایی از کاربرد Classpath

- استفاده از متغیر محیطی:

```
set CLASSPATH=D:\myprogram
java org.mypackage.HelloWorld
```

- تعیین چند فولدر یا JAR در classpath :

```
java -cp D:\prog;D:\lib\support.jar org.HelloWorld
```

- برای جداکردن بخش‌های مختلف cp در لینوکس : و در ویندوز ;
- **-cp** معادل –classpath است
- مثال: استفاده از چندین فایل JAR و شاخه جاری به عنوان cp :

```
java -classpath '.:/mylib/*' MyApp
```

مستندات جاوا
Javadoc

تولید مستندات با کمک javadoc

- یکی از امکانات محیط جاوا: دستور **javadoc**
- امکانی برای ایجاد خودکار مستندات (documents) از برنامه‌های جاوا
- مستندات: متن‌هایی که برنامه‌ها را به خوبی توصیف می‌کند
- امکانی بسیار مفید برای شناختن برنامه‌های دیگران
  - کلاس‌ها، متدها و ...
- مثال:


```
C:\> javadoc Rectangle.java
```

نحوه تعریف javadoc

```
/** This class represents a human.*/
public class Person {
 /** national ID (SSN) */
 private String ID;
 ...
}
```

- **کامنتی** که با **/**** شروع می‌شود (به جای */)
  به عنوان **جاواداک** در نظر گرفته می‌شود
- این جاواداک قبل از تعریف هر چیزی که باشد، همان را توصیف می‌کند
  - مثلاً قبل از یک کلاس، متد، سازنده، یا ویژگی
- دستور javadoc این توصیفات را به یک مستند HTML تبدیل می‌کند
- امکاناتی برای توصیف بهتر برنامه نیز وجود دارد (فراتر از متن)
  - تگ‌هایی (tags) که توضیح خاصی اضافه می‌کنند (مثل @author)
  - امکاناتی برای برقراری ارتباط بین مستندات مختلف (مثل @see)

مثال

```java
/**
 * This class represents a human. Objects of this class are immutable...
 * @author Sadegh Aliakbary
 * @see    java.lang.String
*/
public class Person {
 /** national ID (SSN) */
 private String ID;
 private String name; //No javadoc
 /**
  * The only constructor of the class
  * @param id The social security number (national ID)
  * @param name The full-name, including first-name and last-name
  */
 public Person(String id, String name) {
  ID = id;
  this.name = name;
 }
 /**
  * This method should be called to ask the person run
  * @param speed The speed of running
  * @return returns true if he/she can run with that speed
  */
 public boolean run(double speed){...}
}
```

بخش‌هایی از مستند تولیدشده توسط javadoc

ir.javacup.practicenotes.Person

This class represents a human being. Objects of this class are immutable, no setter or getter method is available. Two objects are considered equal if they have identical IDs.

Author:

Sade

See Also

java

java

ir.javacup.practicenotes.Person.Person(String id, String name)

The only constructor of the class

Para

boolean ir.javacup.practicenotes.Person.run(double speed)

This method should be called to ask the person to run

Parameters:

speed The speed of running

Returns:

returns true if he/she can run at the specified speed

مثال: https://docs.oracle.com/javase/8/docs/

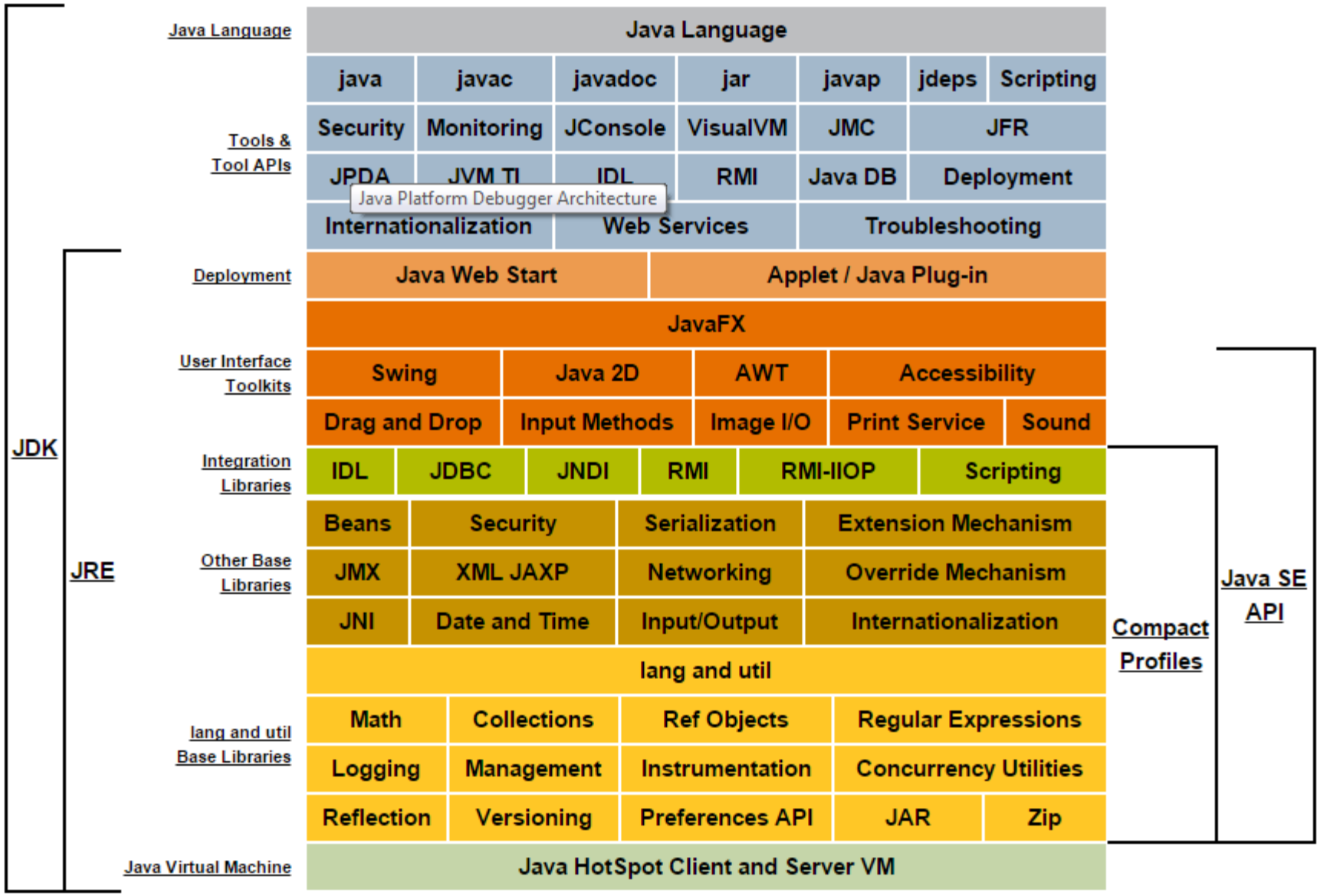

قواعد مرسوم در برنامه‌نویسی جاوا
Java Code Conventions

مفهوم Code Convention

- در هر زبان برنامه‌نویسی، برنامه‌نویسان عرف و قواعد مرسومی دارند
  - که توسط زبان برنامه‌نویسی **تحمیل نمی‌شود**
  - ولی رعایت آن‌ها **رایج و مرسوم و مفید** است
- به این موارد، Code convention گفته می‌شود
- شامل توصیه‌هایی در زمینه:
  - **نامگذاری** (نام بسته، کلاس، متد، متغیر، ثابت و ...)
  - قالب خطوط برنامه در دستورات پیچیده‌تر (if-then-else ، switch و ...)
  - نحوه دندانه‌گذاری
- این قواعد کمک می‌کند **خوش‌خط** برنامه‌نویسی کنید
  - **دست‌خط** برنامه‌نویسی شما چگونه است؟ (تمیز کد بزنید)

آداب و رسوم نامگذاری (Java Naming Conventions)

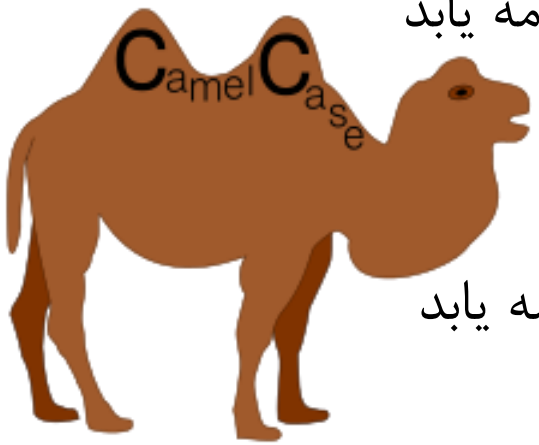

- **بسته**: همه حروف کوچک. مثل com.sun.eng
- **کلاس**: با حرف بزرگ شروع شود و با الگوی «کوهان شتر» ادامه یابد
  - مثال: Raster یا ImageSprite
  - از «اسم» برای نام‌گذاری استفاده کنید
- **متد**: با حرف کوچک شروع شود و با الگوی «کوهان شتر» ادامه یابد
  - مثال: runFast یا getBackground
  - از «فعل» برای نام‌گذاری استفاده کنید
- **متغیرها**: شروع با حرف کوچک و ادامه با الگوی «کوهان شتر»
  - مثال: myWidth یا maxNumber
- **ثابت‌ها**: همه حروف بزرگ، کلمات مختلف در نام با underscore (_) جدا شوند
  - مثال: MIN_WIDTH

مثال‌هایی از رسوم جاوا

```
switch (condition) {
case ABC:
     statements;
     /* falls through */
case DEF:
     statements;
     break;

case XYZ:
     statements;
     break;

default:
     statements;
     break;
}
```

```
if (condition) {
     statements;
} else if (condition) {
     statements;
} else {
     statements;
}
```

```
for (initialization; condition; update) {
     statements;
}
```

توصیه: نامگذاری مناسب

- برای کلاس‌ها، متغیرها و متدها از اسامی بامعنی و گویا استفاده کنید
- نام‌هایی مانند این‌ها مناسب نیستند:

- a,b,c, x, y,z
- a1, var1, var2
- method1,Class, MyClass, myMethod

- برای متغیرهای شمارنده (مثل شمارنده for) نام‌هایی مثل i و j اشکالی ندارد
- گاهی نام‌های مناسب، نیاز به کامنت و جاواداک را کمتر می‌کند

امکانات محیط‌های توسعه
IDE Features

امکانات محیط‌های توسعه (IDE)

- محیط‌های توسعه دارای امکانات مفیدی هستند
  - برنامه‌نویسی را تسهیل می‌کنند
  - باعث تسریع برنامه‌نویسی می‌شوند
  - اشتباه‌های برنامه‌نویس را کاهش می‌دهند
  - بسیاری از کارها قابل خودکارسازی است
  - اشکال‌یابی و اشکال‌زدایی (Debugging) را آسان می‌کنند

برخی امکانات کمکی IDE

- راه‌های میانبُر برای کارها
  - کامپایل و اجرای برنامه
  - تولید javadoc
  - میانبرهایی (shortcut) برای تولید کد
- تکمیل کد (معمولاً با Ctrl+Space)
- پیشنهاد راه‌حل در مواقع بروز خطا یا هشدار
- جستجوی هوشمند
  - مثال: این متد/کلاس/متغیر در چه جاهایی استفاده شده است؟

اشکال‌یابی و اشکال‌زدایی (Debugging)

- روش اشکال‌یابی:
  - اجرای خط‌به‌خط برنامه
  - مشاهده مقادیر متغیرها و نحوه اجرای برنامه
  - پیدا کردن اشکال برنامه
- نکته: برنامه‌های بزرگ، معمولاً با کمک **لاگ** (**log**) اشکال‌یابی می‌شوند
  - **لاگ**: ثبت اتفاقاتی که در برنامه می‌افتد و مقدار برخی متغیرها در خروجی
    - در خروجی استاندارد، یا یک فایل، یا ...
  - در هنگام بروز اشکال، «**لاگ**»ها مطالعه و بررسی می‌شوند

تمرین عملی

تمرین عملی

- امکانات IDE:
  - تکمیل کد، تولید کد، پیشنهاد اصلاح
- dot, Ctrl+Space, templates, formatters, …
  - دیباگ (Breakpoint، اجرای خط‌به‌خط، Watch، Inspect، Expression)
  - جستجوی حرفه‌ای (مثلاً Find usages)
  - تنظیم پارامترها (classpath ، working dir ، VM args و app args)
- ساخت JAR
- مفهوم و اهمیت هشدارها (Warning)
- تولید و مشاهده javadoc
  - نگاهی به جاواداک‌های کلاس‌های جاوا

جمع‌بندی

جمع‌بندی

- مستندات جاوا (javadoc)
- مفهوم Classpath
- فایل‌های JAR
- آداب و رسوم جاوا (Java Coding Conventions)
- امکانات محیط‌های توسعه (IDE)
  - تکمیل کد، امکانات Debugging، تولید خودکار کد

مطالعه کنید و پیش بروید

- مستندات IDE مورد علاقه خود را مرور کنید
  - مثلاً یکی از این موارد برای Eclipse :

http://www.tutorialspoint.com/eclipse/

http://eclipsetutorial.sourceforge.net/totalbeginner.html

http://wiki.eclipse.org/Eclipse_Articles,_Tutorials,_Demos,_Books,_and_More

- از یک دوست «حرفه‌ای‌تر» بخواهید:
  - برخی فوت و فن‌های IDE موردنظرتان را به شما نشان دهد
  - نگاهی به «دست‌خط» برنامه‌نویسی شما بیاندازد و اشکالات خط را بگوید

تمرین

- مستندات کلاسهای System و String را بخوانید (javadoc)
  - متن این کلاس‌ها و نحوه اضافه کردن مستندات در متن برنامه را هم ببینید
- یک کلاس (مثلاً Person) پیاده‌سازی کنید و :
  - بخش‌های ممکن را به صورت خودکار تولید کنید (سازنده، getter، setter و ..)
  - مستندات کاملی برای آن ایجاد کنید
- یکی از پروژه‌هایی که تابه‌حال نوشته‌اید را به فایل JAR تبدیل کنید
  - از این فایل استفاده کنید (با کمک IDE و بدون کمک IDE)
- برنامه‌های قبلی که نوشته‌اید را از منظر رسوم و قواعد جاوا مرور کنید
  - اصلاحات لازم را انجام دهید تا این قواعد رعایت شوند
- اشکال‌یابی و اجرای خطبه‌خط و امکانات مرتبط را تمرین کنید

جستجو کنید و بخوانید

- فایل‌های JAR
  - Signed JAR Files
  - Manifest
  - اجرای برنامه‌ای که به صورت JAR درآمده است
  - سایر قالب‌های مشابه: WAR، EAR ، SAR و APK (اندروید)
- استفاده از چه امکانات و تگ‌هایی در javadoc ممکن است؟
- امکانات و ابزارهای مهم برنامه‌نویسی
  - Apache Ant
  - Apache Maven
- روش‌های logging (مثل Java Logging API)

پایان